

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 13.05.2024 § 199

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.05.2024

§ 199

Lahden kaupungin lausunto valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän jäsenkuntien oikaisuvaatimukset vuoden 2024 kunnan peruspalvelujen valtionosuuspäätöksistä

53/02.02.00.04/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 383 6502

Controller Katja Markkola, p. 050 383 6456

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa lausuntonaan valtiovarainministeriölle perusteluosassa esitetyn lausunnon.

Samalla kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja Kalle Aaltonen ja kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Sonja Falk ilmoittivat esteellisyytensä (HL 28.1 § 5 k.) ja poistuivat käsittelyn ajaksi.

Perusteluosa

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän 11 jäsenkuntaa ovat kukin tehneet oikaisuvaatimuksen valtiovarainministeriön 21.12.2023 tekemästä kunnan vuoden 2024 peruspalvelujen valtionosuuspäätöksestä (VN/35660/2023). Lahden kaupunginhallitus on päättänyt edellä mainitusta oikaisuvaatimuksesta kokouksessaan 4.3.2024 § 91. Valtiovarainministeriö on kuullut kirjallisesti Päijät-Hämeen kuntia ja hyvinvointialuetta kuntien vaatimuksista ja niiden perusteista. Lahden kaupunginhallitus antoi lausuntonsa asiasta 29.4.2024 § 183.

Kuntien ja hyvinvointialueen valtiovarainministeriölle antamista lausunnoista käy ilmi, että palkkaharmonisaatiokustannuksia on aiheutunut vuoden 2022 ohella myös vuosilta 2021 ja 2020, vaikka kuntayhtymän suoriteperusteella tilinpäätökseen 2022 kirjaaman 20 miljoonan euron varauksen on kerrottu koskevan vain vuotta 2022. Kuntien ja hyvinvointialueen lausunnoissa esitetään toisistaan poikkeavia arvioita palkkaharmonisaatiosta todellisuudessa aiheutuvista kustannuksista ja niiden jakautumisesta vuosien 2020–2022 välillä.

Kuntien lausuntojen mukaan hyvinvointialue on toimittanut kunnille loppuvuodesta 2023 luonnoslaskelman, jonka mukaan takautuvia palkkaharmonisaatiokustannuksia on aiheutunut 4 994 343 euroa vuodelta 2020, 8 856 872 euroa vuodelta 2021 ja 6 818 683 euroa vuodelta 2022. Palkkaharmonisaation kustannukset on jaettu kuntakohtaisesti kunkin vuoden palvelujen käytön suhteessa. Kuntien lausunnoissa todetaan, että luonnoslaskelman oikeellisuudesta tai kuntakohtaisten laskelmien tai kohdennusten perusteista ei ole varmuutta.

Hyvinvointialueen lausunnon mukaisesti tilintarkastaja on edellyttänyt pakollisen varauksen kirjaamista vuoden 2022 tilinpäätökseen.

Hyvinvointialueen lausunnossa esitetyn tarkentuneen arvion mukaan palkkaharmonisaatiokustannuksia on aiheutunut 5 053 800 euroa vuodelta 2020, 8 682 583 euroa vuodelta 2021 ja 7 922 937 euroa vuodelta 2022. Hyvinvointialue toteaa lausunnossaan, että edellä mainittu arvio palkkaharmonisaatiokustannusten todellisesta määrästä on tarkentunut tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen ja arvio perustuu tämänhetkisiin tietoihin (6.5.2024). Hyvinvointialueen lausunnon mukaan pakollisesta varauksesta aiheutuvat kustannukset on kohdistettu vuoden 2022 tilinpäätöksessä jäsenkunnille vuoden 2022 palvelujen käytön suhteessa pois lukien ympäristöterveyskeskuksen osuus. Palkkaharmonisointi kohdistuu erikoissairaanhoidon, peruspalveluihin ja tukipalveluihin.

Kuntien ja hyvinvointialueen kuuleminen annetuista lausunnoista

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 47 §:n ja hyvinvointialueen rahoituksesta annetun lain (617/2021) 26 a §:n mukaan valtiovarainministeriö voi itse tai hakemuksen perusteella korjata kunnan tai hyvinvointialueen mainitussa laissa tarkoitetuissa päätöksissä ja päätösten perusteena olevissa tiedoissa olevan laskuvirheen. Korjaaminen ei edellytä hallintolain (434/2003) 50 ja 51 §:ssä säädettyjen virheen korjaamista koskevien edellytysten täyttymistä, mutta menettelyyn sovelletaan soveltuvin osin, mitä hallintolain 8 luvussa säädetään. Siten asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen virheen korjaamista, jollei se ole tarpeetonta.

Valtiovarainministeriö varaa mahdollisuuden esittää huomiot annettuihin lausuntoihin tai ilmoittaa siitä, ettei ole lausuttavaa osoitteella viimeistään 14.5.2024 klo 10.00. Vastaamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Lahden kaupungin lausunto:

Lahden kaupunki toteaa, että perustelut ja laskelmat, jotka ovat hyvinvointialueen vastauksen liitteenä, ovat pääosin sellaisia, joita ei ole toimitettu kunnille. Esitetyistä laskelmista ei käy ilmi miten summat on laskettu. Ministeriölle esitetyn taulukon ja lausunnon kohdan neljä (4) perusteella kuntayhtymä on tehnyt tilinpäätösvarauksen kolmen vuoden kustannusten yhteismäärästä. Kuntayhtymän tekemä tilinpäätösvaraus aiheuttaa näin ollen sote-siirtolaskelmiin kolmen vuoden kustannuksen, vaikka sote-uudistuksen lainsäädännön ja rahoitusmallin mukaisesti laskelmiin tuli sisällyttää vain yhden vuoden kustannusta vastaava määrä.

Tämän lisäksi Päijät-Hämeen hyvinvointialue laskee kuntien palkkaharmonisaatiokustannuksiin kuuluvaksi viivästyskorkoja, joita ei tulisi laskea palkkaharmonisaatiokustannuksiin mukaan. Palkkasaatavalle maksettava kohtuullinen korko on veronalaista pääomatuloa, mikä tarkoittaa sitä, että maksajalle se on pääomamenoa. Se ei ole asetuksen mukaista palkkamenoa, eikä tulisi olla mukana valtiovarainministeriön laskelmassa palkkakustannusten osalta.

Lisäksi hyvinvointialue kertoo lausunnossaan, että ylimääräiset palkanlaskennan kustannukset ja hyvinvointialueen HR:n kustannukset harmonisointiprojektin osalta jaetaan vuoden 2022 palvelujen käytön suhteessa kunnille. Tällaisesta menettelystä ei ole sovittu Lahden kaupungin osalta, eikä sitä näin ollen voida sisällyttää laskelmiin.

Lahden kaupunki toteaa, että Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tekemä pakollisen varauksen kirjaus Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän vuoden 2022 tilinpäätökseen ei perustu 31.12.2022 voimassa olevaan sopimukseen. Kuntayhtymä tuo myös itse lausunnossaan kohdassa kolme (3) esille, että keskusneuvottelut ovat olleet varausta tehdessä kesken. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymällä ei näin ollen ole ollut 31.12.2022

sitovaa sopimusta tai tuomioistuimen päätöstä palkkaharmonisaatiosta, joten Päijät-Hämeen hyvinvointialueen esittämää arviota ei tule tai ei olisi tullut huomioida Valtioneuvoston asetuksen kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta VM/2022/272 mukaisena takautuvana palkkaharmonisaatiokustannuksena. Tähän perustuen 31.12.2022 jälkeen tehtyä sopimusta ei voida pitää Lahden kaupungin vastuuseen kuntayhtymän jäsenenä kuuluvana asiana.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: sähköpostilla valtiovarainministeriö: kirjaamo.vm@gov.fi ja

roosa.valkama@gov.fi viimeistään 14.5.2024 kello 10.00

Ote: talousjohtaja